

M. N. KÖNYVTÁR
MELLENKÖNYVTÁR
NÉVREGISZTRÁCIÓ
1901. 1. 28.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pfeitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 174. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ————— 12 „
Negyedévre ————— 6 „
Egy hónap ————— 2 „
— Egyes szám ára 10 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési módokban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, augusztus 1

Szilágyi Dezső.

Nagybecskerek, augusztus 1.

Meghalt ő is! Sorra aratja a halál nagyjaink gyér rendjét; megdöbbenés és rémület fog el minket: csak nagyjaink kellene a nagy kaszártnak? Szegény hazánk amugy is szegény igazán nagy férfiakban s mi lesz vele, ha az államfenntartó nagy elmék megszűnnek élni!?

Remeg a toll kezünkben, mikor Szilágyi Dezső haláláról megemlékezünk. Meghalt! Ravatalon fekszik, a melyet fájdalomkönyveivel szemében vesz körül nemzete. Csak most tudjuk, csak most érezzük: mit veszítettünk el benne! Mig élt, míg köztünk járt, míg szerepelt, bémultuk fényes eszét, nagy tudását, most siratjuk benne alkotmányunk oszlopát, nemzeti jogaink őseréjű védőjét, aki mindenkor sikra szállt, ahol e kettőt védeni, oltalmazni kellett. Hatalmas tehetőség minden fegyverével szállt sikra a nemzeti jogok védelmére s addig le nem szerelt, míg győzelmet nem aratott.

Nagy volt ő, mint államférfiu, nagy mint magyar ember is.

Előtte szent és sérthetetlen volt a haza, ennek királya és az alkotmány. E szent háromság védelmében vívta meg legerősebb harcait. Megbecsülhetetlen férfiakarat, nagy jellem, mérhetetlen tudás, fényes szónoki tehetőség, igaz magyar veszett el benne halálával.

Siratjuk őt, a nagy államférfiut, ki hivatva volt nemzetének még évtizedeken át lánglelkű védője lenni. Oly kevesen vagyunk mi magyarok hogy bárkit köztünk meg kell siratnunk, ha korai sirba száll, annál inkább megrendíti szívünket és lelkünket egy ily nagy férfiú korai váratlan elhunytá.

Sokat vesztettünk el benne! Az elposványosodott közviszonyok, züllött közérkölcsek közepette ideálunkat, nemzeti haladásunk oszlopos tagját veszítettük el.

Olyan volt ő az utolsó évek zavaros politikai viszonyai között, mint egy megközelíthetetlen jellemű ősiszten, a kihez csak tisztelettel lehetett közelíteni s akit csak bámuló szeretettel és elragadtatással lehetett szemlélni.

A földi igazság és becsületérzés ősforrása volt, melynek habjaiból a köznapi életben kifáradt emberek ültették föl magukat.

Most meghalt ő is, ő, aki egy századra alkotott gigászi testben nagy lelket és férfi jellemet bordott.

Magyarok hatalmas Istene! Evszázados szenvedéseink után oly kevés igaz hazafi közül egyikét a legnagyobbaknak szólítottad el az élők sorából. Hazánk megdöbben fiait vigasztald meg e veszteségben és erősítsd meg hitében, hogy ő helyette sem feledkezel meg másokat adni e nemzetnek! Hitünk az csak, ami e nagy veszteség közepette fentartja még bennünk a reményt!

Országszerte gyászba borul a magyar, országszerte mindenütt siratni fogják e nagy férfiut.

A szeretet, megemlékezés és hála virágaiból font koszorúkat fogják díszíteni a ravatalt, a melyen a haza egyik legnagyobb férfija hidegen és érzéketlenül fekszik érckoporsójában. Fényt, pompát szór utolsó útjára a gyász annak, ki azokat nem szerette, aki szerényen élt!

Az anyaföld visszakövetelte őt, s oda egy nemzet szeretete fogja őt elkísérni, a kinek emléke időtlen időknön át élni fog, míg csak magyar szó veri föl erdőinket és mezőinket.

Nagy fia hazánkunk, vidd magaddal utolsó utadra a mi távoli „Isten hozád“-unkat is.

Emlékedet szeretettel megőrizzük, s ha nehéz napok jönnek reánk, a te korszakalkotó nagyságod fog előttünk tiszta fényben ragyogni küzdelmeink közepette, a melyből erőt és fegyvert fogunk meríteni.

Consummatum est

(A községi iskola államosítása.)

Nagybecskerek, augusztus 1.

(Dd.) A községi népiskola államosítása immár beteljesedett! A jövő hó elsejére községi népiskolánk állami jellegűt ölt; az iskolaépület homlokzatán a „Községi népiskola“ aranybetűi „M. kir. állami népiskola“-ra változnak át; belsejében pedig ezenül állami közegek intézik a nevelés-oktatás ügyét.

Az egyes ember, mielőtt bizonyos átszaki-tásokhoz fogna a háztartásában, jól meggondolja, meghányja veti a dolgot; szembesíti a régi gazdálkodási rendszert az újjal és keresi, melyik volna a célravezetőbb, melyiktől várhat jobb sikert. Hát még mennyire inkább szükséges ez a gondos, körültekintő tapintat egy erkölcsi testület háztartásában; különösen akkor, ha nem pusztán anyagi dolgokról, hanem az általános közjó, a haladás, egy város szellemi-erkölcsi ügyéről — egy város iskolájáról van a szó. Ide, az anyagiakon kívül, még morális indító okok is sorakoznak.

Hogy az államosítás nem csekély dolog, kiténik már abból is, hogy oly sok ideig foglalkoztak vele illetékes helyen. A gazdaságiak, az anyagi ügyek késleltették.

Közülatásügyi kormányunk, áthatva a magyar állameszme fenséges mivoltától, az iskolák államosítását tűzte ki zászlajára; mert az egységes nemzeti iskola, az állami iskola az a tényező, a mely a magyar állameszmet segíti leginkább diadalra jutni. Ezt csak nagy anyagi áldozatok árán lehet elérni és nem egyszerre, hanem idővel, lassan-lassan.

Az állam, a mennyire anyagi ereje engedi, fennen lobogtatva kitérőt zászlóját, az utolsó költségvetés szerint, milliók feláldozásával, ahol kell államosítja az iskolákat; ott pedig, ahol nem látja okvetlen szükségnek, megkívánja, hogy az anyagiakban segítségére legyenek, a nagy mű, az általános államosítás keresztül-vitelében.

Városunknak a hazafias érzéstől áthatott képviselőtestülete szolgálatába állt a nagy eszmének és nem riadva vissza az anyagiaktól, ádo-

A „TORONTÁI“ tárcája.

Féltékeny a férjem.

— A „Torontái“ eredeti tárcája. —

Annak 18 hónapja, hogy férjhez mentem Józsihoz. Házasságunk akaratom ellenére történt, nem szerettem — mondhatom, ki nem állhatam férjemet. Volt egy „kedvelt“ em, egy igen csinos fiatal ember és ha szívem akkori érzelmeit átutatva, igazat találtam abban, hogy szerettem is. Egyszer csak bekopogtat hozzánk Józsi, megkérte előbb mi két nővérem kezét; de midőn azok kosarat nyújtva utnak bocsádták, ismét tölem esdette „igen“ szavamat. Már már kimondtam volna az elutasító választ, mikor a mama köznékné végvá kényszerített, hogy igent feleljek. Menyasszonykoromban többször nálunk járt Józsi, de nem tudott odahatni, hogy tessék nekem; elhagyatottnak éreztem magam mellette, az esküvőn pedig félve és remegve mondtam ki, hogy „szeretem“. Azután elvitt más városba, idegen emberek, más szokások közé. Életemet mint egy kolostorban véltam ott tölteni, de Józsi megtett mindent a legtapintatosabb figyelemmel, mi mulattatásomhoz és jólétemhez járult; csak őt láttam, ő volt körülöttem mindig. Idővel megajándékozott az ég egy kicsiny fiúcskával, kívánságomra Józsi nekem keresztel tettük és a szerelem eddig lazán egymást érő láncai, akkor huzódtak összébb.

— „Jankicám!“ — szól benyitva a kony-

hába Józsi — „egy képes lapot kaptál, melyben üdvözlőnek a kis Józsihoz“.

— „Kitől?“ — kérdeztem.

— „Az magadnak kellene leginkább tudnod“ — mondja Józsi, nem ép barátságos hangon — „a név nincsen aláírva és neked van címeze“.

— „Akkor mutasd ide“ — nekem adta, mielőtt a konyh i foglalkozástól tisztítottam meg kezemet. „Ez Kálmán írás, ismered te is, részt vet menyegzői ünnepélyünkön“.

— „De én úgy gondolom“, — folytatja elégedetlen és lelki borut áruló vonásokkal — ez az illető jobban tehetne, ha nekem írta volna e nyílt lapot“. Ezzel kilépett a konyhából, nem várva be válaszómat.

Kálmán a mama nagyon jó ismerőse és sok ügyében tanácsadója. Szeretelméltóságával, finom modorával és válogatott magatartásával megnyerte a mama barátságát is és gyakran látott vendége házában. Nem sorolható egybe a fiatalemberekkel, már túllépte házassági 32 évét és nőlen maradt. Jól ismertem még odahaza; egykor élelcődései közben megkérdeztem, miért nem nősi? azt felelte, hogy a házasság előtte egy megfoghatatlan különös „szokás“. Nem csodálom, ha most elkésvé bár, de üdvözlését küldte, inkább csak annak tulajdonítom, hogy a kis Józsi hírére ő is örömmel vette.

Józsi ebéd közben szóval maradt, belott más alkalomkor mindig kedélyesen elszokta volt mondani a délelőt i teendőit, foglalkozását s jövő terveivel együtt. Etkezés végével elmaradt a kölcsönös üdvözlés, egész hidegen hagyta el

a szobát és távozott. A délutánon által nem volt honn, csak este jött el ismét, valahonnan gyümölcsöt hozva nyújtotta nekem. A kis Józsi karjaimon, mikor megszólított:

— „Hogy aludt ma délután a kis Pubi?“

— „Nagyon jól“ — felelém — „öt órakor kelt fel és azóta ritka jó kedve van. Hol jártál ma délután?“

— „Ügyeim elvezettek a város más részeibe“, — mondja Józsi a kis fiú kacsoival játszadozva — „egy helyen szép gyümölcsöket láttam a kertben és hoztam neked belőle; tudva azt, hogy a gyümölcsöt szereted. Add nekem a kis Józsi, hadd játszadozzak kissé vele, te meg tedd valahová ezt a barackot, Jankicám“.

Szót fogadtam! karjaiba helyeztem a kis Pubit és kivittem a gyümölcsöt. Meglepett Józsi kedélye az utóbbi megváltozott viselkedésével szemben. Tehát a képes-lapot semmibe vette? Vagy más jött közbe? Fátýol borította, hogy kedvemet keresve hozta el a gyümölcsöt. Meg akartam tudni, meg kellett tudnom vélekedését a zavart okozó képes-lap felől. Ő jászott a kis gyermekkel, pajzán kedvvel cókolgatta és térdére állítva, két kacsoit kezébe véve úgy elnézte.

— Józsi!

— Mi az kérlek, Jankicám? a kis fiut most karjára véve közeledett hozzám.

— A képes lap nem hagy nyugtom — mondám elfogult lélekzettel — hogy zordan adtad át ma és szóltanul távoztál. Sejtéd talán, hogy összeköttetésben vagyok valakivel? de ne — ne hidd!

sik a hazafiság oltárára annyit, a mennyi tőle telik. A község kihájasítja lányát; kelengyét és hozományul évi járadékot ad vele; esetül pedig az államra bizza gyermekét. De mint jó s előre számító bölcs mama kiköti szerződésileg, hogy ha a férj netán rosszul bánik az asszony holmijával s nem olyan óciókra használná fel azt, a milyenre az adatott, úgy visszaszáll minden a mama tulajdonába. Az átadandó ingóságok csak addig maradnak az állam tulajdonában, a míg azok iskolai célokat szolgálnak.

A községi népiskola megtette kötelességét; magyar iskola az, már 1876. óta; a magyarosítás ügyét szolgálta már egy negyedszázad óta sikerrel; mint ilyen multtal rendelkező iskola, az ország egyik legelső állami iskolájává lesz.

Hogy önrendelkezési jogunkat is oda adjuk, az természetes. Legalább egygyel kevesebb gondunk lesz és nyugodtak lehetünk abban, hogy az állam a helyi viszonyoknak megfelelőleg fogja az iskolát teljesen és a lehető legjobban kormányozni; mert előtte lebeg a magaszos óél, a melyet az iskolák államosításától vár: a magyar állameszme megszilárdítása a népoktatás intenzív fejlesztésével. Mi sokfelé vagyunk elfoglalva s így nem szentelhetjük teljes energiánkat az iskolának, itt ott talán gyengéknek bizonyultunk. Az állam e tekintetben praktikusabb, külön közegei vannak s ezek csak az iskolák ügyével foglalkoznak.

Végre pedig nem lesz igen nehéz bucsuani az eddig dédelgetett gyermektől, aki teljesen a miénk volt; hiszen az, az államosítás mellett is csak itt marad köztünk, csak a mi iskolánk lesz; sőt gondnokai is helybeli férfiakból sorakoznak majd, kik hivatalosan lesznek az iskola ügyeit közvetlenül vezetni.

Mindezek után tehát: a hazafiság, a haladás s a nemzeti egység érdekében lelkesedéssel üdvözljük az állami népiskolát!

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az utak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazoz napokon este 1/2-8-ig utak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Szilágyi halálhíre.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1901. július 31.

Találom mondja az egyik utcai lap, hogy „orozva támadta meg a halál. Szembeszállni vele még a kaszás sem mert. Ugy lopózott be éjjel az ágyához, mint a betörő és reggelre kelve megrettenve láttuk, mielő kincsünket rabolták el az éj sötétében“. Bizony megrettentünk,

— Ugyan hadd el — szól komolyan és hangjában valami mélabus hang rezgett ki.

— De nem; te tudod azt, hogy kedveltem egy fiatalembert, hogy szerettem, azt sem tagadom és mégis a te karjaidba engedtem magam esni. Házasságunk ellenemre történt — igaz — de az élet most, itt melletted tanított meg szeretni és becsülni, egyedül téged! Jó anyámnak örökké hálás leszek, hogy kívánságát teljesítettem és megtanultam, nem a g ermekes észszel, de a józan felfogással nemes tulajdonidat a szeretet legigazibb érzelmeivel ismerni. Boldog vagyok melletted, boldogabb mint amavval lehettem volna! De e lapot nem amaz, hanem Kálmán küldte; kevés tőle eredő kézírással bírok, azokat akarom megmutatni bizonyítékként.

— Nem! ne mutasd — szól felderült lélekkel — hiszek száavadnak, tégy el mindent Jankicám. Soká vártam azt a szót ajkaidról, mely szerelmet tolmácsolja s e várva várt hang most csendült meg füleimben. Boldog vagyok én is, hogy megismerted végre szívem hozzád való vonzalmát s hogy az érdemtelen nem volt szívemhez! A gyermeket átadva, megcsókolt szikrázó hévvel, is az szeretettel.

— Ugye megbocsátod, hogy mint mennyasszony kegyetlen voltam hozzád és ha úgy engedted, játszottuk el azt az időt, hogy szerelmünket teljesen ismerve folytathassuk ama életet, mely a boldogsághoz, a mennyi boldogsághoz vezet. Szellemi élénkséggel, felelevenült kedélyvel mind édesebb gyönyörrel ölelt át és egy édes hosszu csók volt egyetlen válasza, mely isteni üdvöt árasztott el mindkettőnkre.

Boch.

mikor megyünk az utcán és látjuk, hogy rohanó rikkancsok mit hordanak! Ujságlapokat, akkora betűkkel, mintha hirdetés, mintha falragasz volna. Csak annyi van rajta: „Szilágyi Dezső meghalt“. De ez a három szó elfoglalja az egész lapot. Tovább már újabb kiadást hoznak. Azon meg van, hogyan halt meg és mikor.

Még a rikkancs sem azon az affektált hangon kiáltja: „Friss Ujság“, mint máskor, hanem fájdalommal, meghatott hangon mondja: „Friss Ujság! Meghalt Szilágyi Dezső!“

Az első hallomásra összekulcsoljuk a kezünket s némán nézünk előre. Olyan különös! Mért épen Szilágyi? Ki gondolt volna erre? A kiből még néhány hét előtt gyönyörködtünk a képviselőházban, hogy ime az ország legeszebb embere! A híhez úgy jártak föl államférfiak kurizálni, mint fu az apához, az már semmi? Igen, Szilágyi Dezső nincs többé!

A járókelők kezében, bármerre nézünk, ujságot látunk s mély meghatottságot minden arcon.

A kirakatokban csupa Szilágyi képes levelezőlapok, körülveve mellképe gyászkerettel s alája nyomtatva: „† 1901. júl. 31.“ Van kirakat, melyben egyéb semmi sincs, mint ilyen képes levelezőlap. (D. e. 9 órákor).

Csakbamar megjelenik egy zászló. Nyomban követi ezt a második, harmadik; s pár perc múlva már megszámlálhatatlan mennyiségben leng az utcák két oldalán s a fülledt város egyhangúságába olyan éles változatossággal vág bele!

A kávéházak kioszkjaiban négyen-öten olvasnak egy lapot. Egyik fölolvass, a többi hallgatja.

A járókelők Szilágyiról beszélnek s mikor már tustek azon a fávison, hogy a hirt be kellett fogadniok, mindenik elmondja a maga reminiscenciáját, a miket a lapok nem szoktak tovább adni.

Nem mondhatni, hogy vége mindennek. De ugy érezzük, mint a ki egy hatalmas oszlopot lát ledűlni s aztán félve néz a többire, vajjon azok megbirják e ennek híján az épületet.

Szegény Szilágyi! hányszor kellett bosszan kodnod, ha apró cseprő verebek sas-szárnyaidat tépdesték! Ugyanezért mért nem láthatod most, hogy mekkora voltál te! Bizonyára, ha oly nagy volna is hiúságod, mint a mekkorának életben mondották, kimondhatatlan érzéssel töltene el a látvány, mit Budapest apraja nagyja most mutat, midőn halálotat megtudta.

Láthatnád, hogy a nagyságról való legmerészebb álmaid sem lehettek oly nagyok, mint a mekkora vagy Te, a mi szemünkben, könnyeink között.

Balás Béla.

— A király vendége. Mint Ischlből jelentik, a király tegnap fogadta Pasetti báró római nagykövetet és nejét, kik a családi ebéden is részt vettek.

— Betegség a főispán családjában. Mint öszinte részvétellel értesülünk, Rónay Jenő főispán Gyula fia veszélyesen megbetegedett. Dr. Plechl Szilárd, m. főorvos tegnap utazott a kis beteghez Abbaziába.

— Az O. M. B. köréből. Köhler József, az osztrák-magyar bank nagybecskereki fiókjának újonnan kinevezett főnöke a tegnapi napon foglalta el hivatalát.

— Szabadságon. Pachtenkirch Oszkár b. h.-anyakönyvvezető, tegnap kezdte meg hat hétre terjedő szabadságidejét, amelyet Trencsén vármegyében fog eltölteni.

— Németh püspök üdülése. Németh József fölszentelt püspök, csanádi nagyprepost, aki már több idő óta vesebajban szenved, orvosa tanácsára több hétre levegőváltotatásra Erdélybe, majd Felső-Magyarországba s Tirolba fog menni. Újában kísérelve testvére, Németh Sándor battonyai plébános lesz.

— A szerb egyházi kongresszus egybehívása. Újvidékről jelentik a „Hazánk“, hogy oda érkezett hiteles távirati értesítések szerint a király Széll Kálmán miniszterelnök ajánlatára a gör. kel. szerb egyházkongresszus egybehívását elrendelte és az erről szóló intézkedés foganatosításával a miniszterelnököt bízta meg. A távirat szerint a kongresszus azonnali egybetűsítését siettetendő,

Széll Kálmán megkereste Brankovics patriárchát, hogy az egybehívást illetőleg a nap megállapítását javasolja, Brankovics a kormányelnök kérdésére csak a kongresszus napjának javaslatba hozásával válaszolhatott. Es így a szerbeknek hét év óta hangostatott kívánságuk teljesülni fog. Így aztán, ha a hír valónak bizonyul, a nagybecskereki népgyűlés, mely épp a kongresszus egybehívásának szorgalmazása miatt jönne össze, elmarad.

— Bucusi vacsora. Az osztrák m. bank nagybecskereki főnöke, Paul Agoston, kit az igazgatóság legutóbb történt előléptetése alkalmából Bécsbe helyezett át, e napokban hagyja el Nagybecskertet. A népszerű bankfőnök távozása alkalmából tisztelői holnapután szombaton este a kaszinó kertben bucsu-vacsorát rendeznek.

— Városi közgyűlés. Gyér számban jöttek össze tegnap délután a képviselőtestület tagjai arra a folytatolagos közgyűlésre, amelynek megtartását a hétfői rendkívüli közgyűlésen határozták volt el. Mivel kizárólag iskola-ügyek képezték a tanácskozás tárgyát, a lanyha érdeklődés ebben, valamint a szokatlan me'eg időben nyeri magyarozatát. A párhuzamos osztályok létesítése iránt beadott iskolaszéki javaslatot a tanácsnak lapunkban egész terjedelmében ismertetett javaslata értelmében fogadták el azzal, hogy ha az államosítás szeptember 1-én bekövetkezik, akkor ugy is felesleges az intézkedés, ha pedig az államosítás nem történne meg, ideigeneesen egy kisegítő tanerőt alkalmaznak, végül a régóta húzódo Gockler-féle ügyben fölterjesztést tesznek a miniszterhez. Az izr. hitközség megkeresésére vonatkozólag a tanács a felső emeleti helyiség bérbevételét javasolja egy évre 1000 korona bérfizetés mellett. A ház megvétele iránt pedig egy bizottság kiküldését hozza javaslatba. A közgyűlés magáévé vette a tanács javaslatát s a bizottságba megválasztotta Baaden Károly, Napholz Agoston, Krumenacker Ferenc, Annau Ernő dr., Risztics Pál, Gligorievits János, Menczer Lipót képviselőtestületi tagokat.

— Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, a Konkoly családot gyászba borította a szeretett anyának, többszörös nagyanyának Konkoly Magdolnának ma, 81 éves korában bekövetkezett elhunytja. A megboldogultnak temetése holnap délután 6 órákor lesz a melencei utcai gyászházból.

— A községi közg. tanfolyam ez ideig értesítő kapható a tanfolyam igazgatóságánál példányonként egy koronáért.

— A nagyszentmiklósi kerület képviselője, Gróf Nákó Kálmán egy budapesti lapnak arra a hírére vonatkozólag, hogy gróf Nákó Kálmán, tekintettel egy összeférhetetlen állására, aligha fog többé mandátumot vállalni, a Magyar Távirati Iroda tudósítója előtt kijelentette, hogy igenis, fel fog lépni a nagyszentmiklósi kerületben és ha összeférhetetlen állása volna, arról le fog mondani, mert nem akarja az egész választókerületnek bizalmát cserben hagyni.

— Az időjárás — augusztusban. A mai nappal köszöntött be a nagy meleg utolsó hónapja — augusztus. Még ebben a hónapban részünk lesz az amerikai hőségben, mert Falb jóslása szerint a hónap első felében nagy szárazság uralkodik, csak 10—15 ikére várható eső és szivatar. A hőmérséklet eleinte nagyon magas, később azonban az évszaknak megfelelő. A hó második felében az esőségek erősebbek lesznek, a hőmérséklet pedig eleinte alábbszál, később megint emelkedik.

— A hőség áldozata. A most uralkodó szokatlan hőség napról-napra kiveszi a maga áldozatait. A napszúrasi esetek mindennaposak, csak hogy szerencsére mindig közel volt az orvosi segítség és így halálos kimenetelű esetekről nem kellett számot adnunk. Ma délelőtt lapunk nyomdájának legrégibb munkását, a 47 év óta állandóan a Pleitz-cégnél működő Kaufmann Zsigmondot szőlítés érte, amit a szokatlan hőséggel lehet szoros összefüggésbe hozni. Hisszük azonban, hogy a gondos ápolás megtartja az életnek a szorgalmas és józan életi munkást.

— Mulatság. A nagybecskereki munkás képző- és társas-egylet f. hó 3-án, szombaton, a Nagybecskereki Polgári Dalegylet szives közreműködésével, az Ellmer-féle vendéglő helyiségében (Melencei ut), új egyleti helyiségének berendezése javára tréfás tombolával és humoros műsorral egybekötött színikörű táncvigalmat ren-

des a kardal, becskerekerkerekat Mátys, és Szebr József Águte Sch 5. „Im Nagybec Vigjátélmán, ja felesége már, orszakácsa Belépti-ófillér. Kez Tóni zene

ezrednek 21-én ind pihenő ut környékén nek részének vélegénység 5-ik hon levő kétb gyalog m itteni 29 korlatokat nek ugya Ó felsége helyőrségű megünnepe

Kálmán törvényhat koldusok pontos stat úzik Mag koldulást. mezei a ban külör csak ideigly ügyminiszte hatóságok kimerítő jelentést k val együtt

Fü hangzó pa rendőrkapit féle uszóda dón rendő tekos toleto akadályozó épen az vo uri nép épp azinnenső o sajnáljuk, fosztva a epizódjátó Bégsapart n csak helye intézkedése

H vették: Te f. hó 29-ik vonatkozó n hogy a „vü idő szerin Janku g. hó 30. Tisz

Zongora-hangol közönség fig

* Irodá van ugyanis szes elhunyt dízes kiadá kezébe; egy nosan kötő Balassától é dent magábe irodalmunk nemcsak ké Deák Ferenc mond munká irók“ tehát adása lesz, gyar nemzet elhagyja az avagy ami A régibb i

des a következő műsorról: 1. „Dalszabadság“, kardal, Marschner Henrikől. Eneki a nagy-beckereki polgári dalegyet. 2. „In der Schusterwerkstatt“ Junghäner Oskártól. E. ö. adják: Streff Mátyás, Posner György. Bugarszky Vladimir és Szehr Szilárd urak. 3. Kettős. Eneklük: Halmi József és Machalek Ferenc urak. 4. „Die liebe gute Schwigermutter“. Előadja: Szoszner K. ur. 5. „Im Walde“, kardal, Kückentől. Eneki a Nagybecskereki polgári dalegyet. 6. A szálka. Vigjáték 1 felvonásban. Személyek: Szabó Kálmán, járásbíró — Brunet József ur. Irén. a felesége — Buschbacher Gizella k. a Dr. Kalmár, orvos — Machalek Ferenc ur. Klementin, szakácsné — Straub Mariska k. s. 7. Tánc. Belépti-díj: Családjegy 2 kor., személyjegy 80 fillér. Kezdeteste fél 9 órakor. A zenét Veress Tóni zenekara szolgálta.

— Helyőrségünk gyakorlatai. A 29. gyalogezrednek helyben állomásozó zászlóaljai f. hó 21-én indulnak Temesvárra, ahonnan két napi pihenő után az ezreddel együtt a Román-Bogsa környékén tartandó hadtest gyakorlatokon vesznek részt. A hadtestgyakorlatok szeptember 14-én érnek véget, amidőn a három évet kiszolgált legénység leszerel és hazabocsátatik. Az 5-ik honvédezerednek ezidő szerint Szegeden levő két helyi zászlóalja f. hó 5-én érkezik vissza gyalog menetben Nagybecskerekre, amidőn az itteni 29-es bakákkal kombinált harcászati gyakorlatokat tartanak; az érkező honvédek lesznek ugyanis a támadók s a 29-esek a védők. Ő felsége 72-ik születésnapját augusztus 18-án helyőrségünk az idén szokatlan fényvel fogja megünnepelni.

— A koldusok országos összeírása. Széll Kálmán belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a vármegyék területén levő koldusok összeírása ügyében. A miniszter ugyanis pontos statisztikát kíván készíteni arról, hányan üzik Magyarországon hatóságai engedéllyel a koldulást. Az összeírásnál a miniszter figyelembe vette a törvényhatóságokat, hogy a statisztikában külön veendőek fel azok, a kik a koldulást csak ideiglenes engedéllyel folytatják. A belügyminiszter ezenkívül felszólította a törvényhatóságokat, hogy a vármegyei szegényügyről kimerítő és a legkisebb részletekre kiterjedő jelentést készítsenek és azt a koldus statisztikával együtt mielőbb terjeszték fel.

— Fürdőzők figyelmébe. Több oldalról felhangzó panasz következtében Reitter Oskár rendőrkapitány elrendelte, hogy a Steigerwald-féle uszodával szemközti levő Béga parton állandóan rendőri őrszem legyen, aki a netalán fogya-tékos tolettékben arra sétálgató közönséget megakadályozza sétája folytatásában. A panasz oka éppen az volt, hogy a csupán uszó öltönyben levő uri nép éppen akkor rendezte fölvonulását, midőn az innessé parton hölgyek sétálgatnak. Bármennyire sajnáljuk, hogy a fürdőzők ezentúl meg lesznek fosztva a délutáni fürdő egyik legkellemesebb epizódjától, de ha tekintetbe vesszük, hogy a Bégapart nyáron az egyetlen sétálóhely, ugyancsak helyeselhetjük a rendőrség e tapintatos intézkedését.

— Helyreigazítás. A következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztőség! Becsés lapja f. hó 29-iki számában az „Ozori júliális“ vonatkozó n. p. híreire helyreigazításokpen közlöm, hogy a „vöröskereszt egyesület“ ozori fiókjának ez idő szerinti elnöke nem Conopán, hanem Milu Janku g. kel. lelkész. Ozorán, 1901. július hó 30. Tisztelettel Prekup Agoston tanító.

Zongora-hangoló. Kürschner L. Ignác zongora-hangoló mi hirdetésére felhívjuk a t. közönség figyelmét.

Irodalom.

* Irodalmi esemény van készülben. Arról van ugyanis szó, hogy nemzeti irodalmunk összes elhunyt nagyjainak munkái egyöntetű, díszes kiadásban kerüljenek a magyar nemzet kezébe; egyöntetűen, díszesen és olcsón, 55 csinosan kötött, könnyen kezelhető kötetben. Balassától és Zrínyitől Arany Jánosig mindent magába foglal es a kiadás, a mit költői irodalmunk maradandó becsűt fölmutathat. De nemcsak költőink munkáit: Széchenyi István, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Kemény Zsigmond munkáinak legjavát is. A „Magyar Remekírók“ tehát nagy költőink és íróink olyan kiadása lesz, a milyenre évtizedek óta vár a magyar nemzet és arra való, hogy olvassák, mert elhagyja azt, ami másod- vagy harmadrangú, avagy ami csupán a tudós kutatót érdekli. A régebbi írók műveit irodalmi értékeikhez és

irodalomtörténeti jelentőségükhöz mért megválogatásban, az ujkori írók (nevezetesen Arany, Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Garay, Bajza, Csu csor, Vajda, Arany László, Szigligeti, Madách, Reviczky, Csiky) műveit lehetőleg teljességükben, mindenesetre főműveikkel fogja felölelni. A Franklin-Társulat, mint e korszakos irodalmi vállalat kiadója, ezzel a vállalatával nagy meglepetést szerez a nemzetnek. Ezek óta késettül rá; egymás után szerezte meg terve kiviteléhez jeles írók munkáinak kiadói jogát s most, hogy Arany János művei is tulajdonává lettek, siet annak megvalósításával s 55 tekintélyes szép kötetben egyesíti nemzetünk szellemi munkássága legjavának summáját, azsal a nagy gondossággal, melyet az ilyen tekintélyes vállalat megkövetel. Ezért az egyes írók munkáit leghivatottabbaink rendezik sajtó alá s látják el életrejjel. Eltűkőn Gyulai Pál, Beöthy Zolt, Berzeviczy Albert, Kossuth Ferenc, Eötvös Károly, Rákosi Jenő, Lévy József, Vadnay Károly, Heinrich Gusztáv, Riedl Frigyes, Badics Ferenc, stb. Az eszme, mely a kiadó társulatot e nagyjelentőségű vállalat közrebocsátásánál vezérli, az, hogy lehetővé tegye minden családnak a magyar nemzet jeles és remek íróinak megszerzését, ép úgy, a hogy a művelt külföldön is a legszegényebb jövedelmű család is legelső sorban a nemzeti klasszikusok birtokába jut. A kiadó Franklin-Társulat e nagy vállalat részletes programját ősszel fogja közzétenni és ugyanakkor a kiadást megindítani. Kötelességének tartja azonban már most, — a közönség sajtó érdekében, — a figyelmet e korszakos vállalatra felhívni, hogy megtevesztések ellen megővje. A hírlapokban ugyanis néhány nap óta „Képes remekírók könyvtára“ cím alatt egy vállalat hirdettetik, melynek címe félreértésekre adhat alkalmat. Ily félreértések vagy megtevesztések kikérülése végett hangsúlyozni szükséges, hogy a magyar remekírók gyűjteménye kizárólag és csakis a Franklin-Társulat kiadásában jelenhetik meg, mivel ez a társulat ez idő szerint a nagy magyar írók kiadási jogainak kizárólagos tulajdonosa.

* A Stuartok koronája. Brandes beszéli „Lengyelország“ című könyvében, midőn beszámol lengyelországi utjáról, hogy a pétervári múzeumban egy orosz elkalauzolta őt a lengyel terembe. Itt körülnézve, látta a diadalmas zászlókat, melyeket valaha a szabad lengyel hadak feje fölött lobogtatott a szél, a trónszéket, melyen Szobieszky János tilt, végre figyelmessé tették egy szekrényre, melybe a lengyelek magna chartája van zárva; itt őrsítetik a lengyel alkotmány, mint muzeumi tárgy. Leírja, mily szívfacsarító és elszomorító e gondolat. Nem ez az egyetlen korona és trónszék és alkotmánylevél, mely muzeumba került. Edinburgban is van egy hermelinezegélyes, gyöngyös aranykorona, tetején keresztrel, mely oly régóta nem érte nemzeti király fejét. A Stuartok koronája ez, az a korona, mely egyszer a szépséges szép Stuart Mária fején ragyogott. E nemzeti jelvényt most Edinburgban őrsítik, ezt is mint muzeumi tárgyat. Brandes azt is leírja, hogy mikor az ember kilép és elstétál a vilanovai nyárfák alatt, a szél susog a lombok között és azok oly magasan állanak, mint a Hadrián tívoli villájabeliek, mintha azt susognák: Gondolj reánk, ne feledd el bennünket idegen, hiszen egész Európa elfeledkezett rólunk. Ne feledd el a népet, a mely erősen hitt és szilárdan, és mely oly szenvedélyesen tud szeretni. Es mikor az ember így sétál a fák alatt, eszébe jut: Hátha mégis, mindezek ellenére! — Vajjon az edinburgi palotaház körül susognak-e ilyet a nyárfák, beszéle még az északi szellő halkán, susogva Skótország daliás királynőjéről, a ki olyan szép, olyan hatalmas és olyan gyönges ki olyan nagyon asszony volt. Ennek a koronának szép szines képét közli magyar földön először a Nagy Képes Világtörténet 127. füzeté. A 12 kötetes munka szerkesztője dr. Marcsali Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérijével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

TAVIRATOK.

Szilágyi Dezső halálához.

Budapest, aug. 1. (A „Torontál“ ered. távirata.) Az elhunyt államférfi temetése, mint elhatározták, holnap délután megy végbe az igazságügyi palota oszlopos előcsarnokából. A temetésen a királyt Apponyi Lajos gróf udvarnag képviseli. Minden valószínűség szerint a temetési

résztvész az egész kormány és a képviselőház tagjainak nagyobb része és az Akadémia testületileg. A koporsónál Szász Károly ref. püspök imája után Pap Károly lelkész bocsátja utjára egyháza áldásával a nemzet nagy halottját.

Szilágyi Dezső holttestét ma boncolta föl Pertik tanár és azután a bebalzsamozást végezte rajta. Ezután átszállították a kuria előcsarnokába, ahol délszaki növények közt állították föl a díszes ravatalt. A közönséget csak holnap reggel bocsátják a ravatal megtekintéséhez.

Hieronymi lemondása.

Budapest, aug. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az Agrár- és járadékbank mai közgyűlésén Hieronymi Károly elnök bejelentette lemondását az elnökségről; az igazgatóság kérésére azonban hajlandó az ügyeket tovább vezetni.

Osztrák katolikusok nagygyűlése.

Budapest, aug. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik. A kath. nagygyűlést augusztus 29-én tartják meg Bécsben Legérdekesebb tárgyai a „Los von Rom“ mozgalom, a ligouri erkölcs-tan és kath. iskolák alapítása. A nagygyűlésen csak meghívottak vehetnek részt.

A burok szabadságharó.

Budapest, aug. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Johannisburgból jelentik, teljesen kizártnak tekinthető, hogy Krüger elnök visszatérjen Transzvaalba. Arról, hogy Krüger Amerikába megy, meghitt emberei mitsem tudnak.

Angol jelentések szerint e napokban Middleburgtól északra összettközés volt az angolok és burok között, amikor a burok 5 embert vesztek. Azonkívül 32 burt elfogtak. Az angolok veszteségéről mitsem jelentenek.

Határidő-üztet.

Budapest, aug. 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruban a kínálatnak megfelelő volt a vételkedv. Elkelt mintegy 15.000 mm. buza változatlan áron. A határidőüztetben a következő jegyzések fordultak elő:

Buza októberre	8.08—8.09
„ 1902. áprilire	8.44—8.45
Rozs októberre	6.75—6.76
Zab	6.31—6.32
Tengeri augusztusra	5.24—5.25
„ 1902. májusra	5.15—5.16
Repce augusztusra	13.30—13.35

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1901. május hó 1-től.

Erkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 25 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 6 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 25 p.
Vercsezőről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 25 p.
Alibunárról: este 7 óra 25 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 25 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 35 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Vercsezőre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Nagy-Kikindára: reggel 6 óra 58 p.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

4278. ex szám 1901.

759-8.3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi július hó 24-én 50737/IV. szám a. kelt magas rendeletével a nagybecskereki tiszármontesítő társulat céljaira Szerb-Elemér község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás f. évi augusztus hó 16-án reggel 8 órakor Szerb-Elemér községházánál fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitézött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeit felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Szerb-Elemér községházánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Kelt Nagybecskereken, július hó 30-án.

Főispán szabadságon:

Dr. Dellimanics,
alispán.

Van szerencsém a t. jogkereső közönség tudomására hozni, hogy

ügyvédi irodámat

a Korona-szállóval szemben levő Hubert-féle házba tettem át.

760-8.3

Dr. Hubert Zsigmond.

Pályázati hirdetmény.

Szent-János községnél (Torontál-megye) rendszeresített 800 korona készpénzfizetés, 2 öl tűzifa és 40 kor anyakönyvi helyettesi tiszteletdíjjal javadalmazott segédjegyzői állás augusztus hó 15-én betöltendő lévén, arra pályázatot hirdetek; jegyzői oklevél s a román nyelvnek legalább némileg bírása megkívántatik.

Demkó Géza,

jegyző.

757-8.3

(Utánnomás nem díjazatik.)

106401/901. sz. C/III.

M. kir. államvasutak.

Mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Szent-István ünnepnap alkalmából.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Szent István ünnepnap alkalmából a magyar kir. államvasutak, valamint a Kassa-Oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól (az üzemiükben álló összes helyi érdekű vasutak állomásainak, valamint a szomszédos forgalomnak kizárásával) Budapestre mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki olyképp, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályu rendes menetjeggyel Budapestre és vissza utazhatnak.

Gyorsvonaton megfelelő gyorsvonatu jegyek váltandók.

Ezen jegyek folyó évi augusztus hó 15-20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban Budapestre közeledő — valamennyi személyszállító

vonathoz (express-vonatok kivételével) kiadatnak, a visszatázasnak pedig augusztus hó 20. és 21. napjain, legkésőbb azonban az augusztus hó 21-én este induló utolsó vonattal meg kell történnie.

Ezen jegyekkel augusztus hó 20 dika előtt visszatérni nem lehet; azokkal utmegszakításnak sem menet, sem jövetkor helye nincs.

Megjegyezzük, hogy az I. és II. kocsiosztályban utazók a visszatérés alkalmával is mindkét menetjegyet felmutatni tartoznak, miért is Budapestre érkezve ezen jegyek csak előmutatandók, de le nem adandók.

Gyermekekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Budapest, 1901. évi július 15-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy

zongora-hangolásokat

jutányos ár mellett eszközölök.

A t. közönség b. pártfogását kérve, tiszttel

Kürschner L. Ignác,

763-101

Kiniási utca.

Hirdetések

felvételnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Marha- és lojatóvályuk, kagylók istállókba és legelőkre.

— **Léposók és csatornakagylók.** —

— Beton- és Terazzo-munkák vállalata helyben és vidéken. —

Elszigetelő lemez és elszigetelő anyag. ☉ Köfedőpép és aszfaltfedőpép.

• • • • Lenolajkence, továbbá száraz- és olajfesték minden árnyalatban.

24-féle kiváló minőségű homlokzatszín. • • • • •

— Saját gyártmányu gipszöntvények (szobrászmunkák). —

Öz. GUTTMANN JAKABNÉ NAGYBECSKEREK.

Cément-, mozaik- és színezett műkölapok gyártása padlók és falak burkolására.

— **Sírbekerítések készítése.** —

(712-3.3)

ALKALMI VÉTEL.

Következő mezőgazdasági gépeket minden elfogadható ár mellett eladom:

- 1 drb. 8 HP. Schuttlevorth-féle cséplőszekevény 11624. sz., használt állapotban.
- 1 drb. 4 HP. járgányos cséplő, zsákolási készülékkel, új állapotban.
- 1 drb. 2 HP. új járgányos cséplő.
- 4 drb. kerék tengelylő és ruddal egy 8 HP. cséplőszekevényhez, majdnem új állapotban.
- 1 drb. 19 soros Schlick-féle vetőgép, új.
- 3 drb. 17 soros, 3 drb. 15 soros, 1 drb. 13 soros és 1 drb. 11 soros használt vetőgép, kifogástalan állapotban.

A gépek nálam bármely időben megtekinthetők és szívesen szolgálók felvilágosításokkal.

ECKSTEIN VILMOS,
gazdaság-gépgyári raktára
Nagybecskerek.

569-100.78

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.